

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

צ'
שנה ב'

פרשת ויקהל
תשפ"ה

שאלות ותשובות
בעיד לעיקוד

שבת בצל הרה"י
מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

שאלות ותשובות בעיר לעיקווד

יום שני פרשת כי תשא תשפ"ה

יכול למצוא את זה במכתבים על כל חג, וגם בשיעורים מוהרא"ש היה אומר כך, לפני פסח הוא היה אומר ללמוד מסכת פסחים, וללמוד גם את ההלכות של החג, וככה בכל חג.

כל אדם צריך לדעת ולהכיר את מצבו, מי שיכול להכניס את לימוד המסכתא שבכל חג, הרי אין כאן שאלה, אדרבה ואדרבה, אני השכבתי היום את הילדים, ואני יודע שאחרי שאני משכיב אותם, אם אני יוצא מדלת הבית, כולם קופצים בחזרה מהמיטה, לכן אני צריך להמתין קצת עד שכולם יושנים, בדרך כלל בזמן הזה אני מתבודד ומדבר אל ד', אבל היום חשבתי לעצמי הרי מגיע פורים, מה יהיה כאן עם מסכת מגילה, ובזמן הזה אכן המשכתי ב"ה בגמרא.

ומי שחושב שזה על חשבון השיעורים שלו, צריך לדעת שזה בכלל לא לוקח כל כך הרבה זמן, כמה זמן לוקח לעבור על מסכת מגילה, צריך רק לוותר על שני 'פודקאסטים', אנשים היום שומעים לכל מיני שטויות ולא שמים לב ששורפים את הזמן, הם אומרים לעצמם, זה רק לוקח חצי שעה, ואחרי זה אשמע רק אותו, הוא מדבר רק עשרים דקות, ואחרי זה אשמע רק את פלוני לכמה דקות, הוא מדבר כמה דקות והוא עוד כמה דקות, ופתאום הוא רואה שזה כבר ארבע לפנות בוקר, ואז הוא רוצה לשמוע עוד משהו קטן... הרי

יצא לי היום להגיע כאן לעיר לעיקווד, לרגל חתונה של אחד מידידי, ידד שיש לי אליו הרבה הכרת הטוב, כי הוא התחיל לקרב אותי להיכל הקודש, כשעוד לא ידעתי בכלל מהיכל הקודש ומרבינו, הוא דיבר איתי, והוא הכניס אותי לבית הכנסת היכל הקודש בווייליאמסבורג, אני הכרתי אותו כשעוד הייתי בחור, כי הוא למד אצל אבא שלי בישיבה, ואחרי שהתחתנתי, התגוררתי לידו, וליד הבית היה בית כנסת היכל הקודש, זה היה בקושי חדר קטן, זה היה בערך חצי מהחדר הזה שאנחנו נמצאים בו עכשיו, והוא אמר לי, בוא תכנס, אתה בטח תהנה, מדברים שם מתכלית, ואכן נכנסתי ונהניתי, ורק אחרי זה נודע לי מהספר אשר בנחל וכו', ובגלל שיש לי אליו הכרת הטוב, הגעתי אליו היום לחתונה כאן בעיר לעיקווד, וכשכבר יצאתי לכאן, אמרתי לגבאים אולי נשב קצת ונשוחח, ודיברנו שיש היום מספיק דרשות, אולי נעשה קצת שאלות ותשובות, הגבאי יתחיל לשאול, וכל מי שיש לו שאלה יכול לשאול.

ש. מוהרא"ש מביא הרבה במכתבים לפני פורים: תראה לסיים מסכת מגילה לקראת החג, האם באמת כדאי להכניס את זה בכח, אף על חשבון על השיעורים הקבועים?

ת. השאלה הזאת היא לא רק על פורים, אלא על כל יום טוב, כי אתה

שאסור לצעוק על הילדים ואסור להכות את הילדים, אמרתי לו שהוא לא צודק, צריך לחנך את הילדים, צריך להגיד להם ש'ככה לא מדברים', להגיד להם שוב ושוב.

ש. מוסדות התורה כאן בלעיקוד כשמבקשים שכר לימוד עבור הילדים, נותנים אפשרות לבן אדם לבקש הנחה, הם מבקשים לכתחילה מחיר גבוה, למשל שבע מאות דולר לילד, ומי שאין לו, יכול להתקשר ולהגיד כמה הוא כן יכול לתת, ולהגיע להסדר, השאלה אם לעשות את זה, או לסמוך על מה שחז"ל אומרים [ביצה טז.]. כל מזונותיו של אדם קצובים לו חוץ מהוצאות בניו לתלמוד תורה, שאם מוסיף מוסיפין לו, ובוודאי הקב"ה יתן את כל ההוצאות?

ת. כמובן שמי שהוא בעל יכולת לא יעשה שום משא ומתן על ה'שכר לימוד', ויאמין בדברי חז"ל, ולא יחשוב שהמוסד יסתדר בלעדיו, אבל מי שהוא מלמד או אברך כולל או מי שעובד בישיבה וכדומה, או כל מי שאין לו כסף, יגיד להם את האמת, כמה הוא כן יכול לתת, ושיתן לכה"פ כמה שהוא יכול, ושיאמין בדברי חז"ל גם על הסכום הזה שהוא נותן שהוא בוודאי יקבל בחזרה.

יש אנשים שיש להם מספיק כסף לשלם לשכר לימוד, אבל הם אומרים, 'אני נותן רק לאנשים פרטיים שצריכים כסף, אני לא נותן למוסדות התורה, כי המוסדות יסתדרו בלעדיי', זה כזה טפשי להגיד ככה, כי איך אתה יכול לדעת האם האדם שהוציא ממך כסף באמת צריך או שהוא גנב אותך, כל יום אני שומע סיפורים על אנשים שצריכים כסף ובוכים וכו', ופתאום שומעים שיש להם כמה בתים בצד... אבל מוסדות התורה,

כל מסכת מגילה יכולה לקחת שעות בודדות, וזה פשוט א מחיה.

ש. אני מחנך בישיבה, מתי אני צריך להחליט שהבחור לא מתנהג ב'דרך ארץ', ואני צריך לעצור אותו שלא ידבר כך, ומתי אני יכול להבליג?

ת. קודם כל צריך לדעת שצריך הרבה 'סייעתא דשמיא' צריך לבקש מהקב"ה לדעת מה להגיד, כי לפעמים אומרים למישהו שיהיה בדרך ארץ, ולא רק שזה לא יעזור אלא הבחור יתחיל לדבר עוד יותר גרוע, ועל דברים כאלו אומרים חז"ל כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע, צריך עם הרבה שכל לראות להתחבר עם הבחור, ואולי לדבר איתו באופן פרטי, אפשר להגיד לו, ככה לא מדברים לבן אדם מבוגר, גם אם זה לא מצוות הישיבה, כדאי לך לדבר בכבוד לאנשים, כך תחיה חיים טובים, זה הכל תלוי בצורה שמדברים אליו, כי לפעמים בחור לא שמע אף פעם איך צריך לדבר, ההורים שלו לא אמרו לו, והוא לא יודע שצריך לכבד הורים וצריך לכבד כל אדם מבוגר, ושאסור לפגוע באנשים, צריך לחנך אותם, הם לא יודעים את זה, לכן לא כדאי לצעוק על בחור שמדבר לא בדרך ארץ, כי הוא יכול לצעוק בחזרה ועוד כמה בחורים יצטרפו אליו, צריך אחרי זה לפנות אליו ולהסביר לו שככה לא מדברים, לפעמים אתה רואה שאפשר להגיב לו מיד, אבל הרבה פעמים צריך להגיד את זה אחרי זה בצורה יפה, העיקר שזה יכנס במוחו ולבו.

התאכסנתי פעם אצל מישהו וכל כך כאב לי לראות מה הולך שם, הילדים צעקו על ההורים, והם סחבו לו את הזקן, והוא עמד שם מיואש ולא עשה כלום, והוא אמר שמוהרא"ש אמר

גערה או בזיון.

ש. במוסדות אמרו לי שהם רוצים לתת הנחה, שאשלם כמה שאני יכול, אמרתי להם שישאירו את כל הסכום, וכעת אני אתן להם רק מה שאני יכול, אבל כשיהיה לי כסף אשלם להם את כל הפער, האם זה נכון לעשות ככה?

ת. זה מאוד מקשה על ניהול של המוסדות, כל משרדי המוסדות עובדים היום בצורה מאוד ממוחשבת ומסודרת, וכשרואים שלפלוני יש חוב, כל חודש יוצא דו"ח לעובדים שצריך להתקשר לפלוני ולשלוח לו מכתב, ולמוסד עדיף לתת לך הנחה ולדעת שסיימו איתך את החוב, מאשר לשבת כל חודש על החשבונות ולראות שיש עוד חוב שצריך לטפל בו, אם אתה רוצה, אתה יכול לכתוב לעצמך את החוב, ותעשה איתם הסדר, למשל אם הם אומרים לך שמחנה הקיץ לכל ילד עולה שלש אלף דולר, אבל הם מוכנים לעשות איתך הסדר לאלף שמונה מאות, אז תרשום לעצמך שאתה חייב להם אלף מאתיים, וכשיהיה לך כסף תחזיר להם, הדבר הכי יפה זה לעזור למוסדות של הילדים.

זה מאוד טפשי להגיד שהמוסד כבר יסדר, אני יודע מכמה מוסדות התורה כאן בלעיקווד שאין להם אפשרות לשלם משכורות לעובדים, יש לי תלמידים שהם מלמדים בתלמודי תורה כאן בעיר, ומספרים לי שכבר כמה חודשים לא שילמו להם, הרי גם אם משלמים למלמד זה בכלל לא כסף שאפשר לחיות מזה, מיד ביום הראשון שהוא מקבל את הכסף, הכל הולך להוצאות, יורד מיד הכסף לשכירות או למשכנתא ולרכב וכו', ולא נשאר לו כלום, ולכן זה מצווה גדולה לעזור למוסדות של הילדים שלכם.

אין מוסד שלא צריך כסף, במוסדות התורה מחנכים את הילדים שיש הקב"ה בעולם, ולומדים עם הילדים חומש וגמרא ומשניות, ואפשר אף לצאת מצוות צדקה למוסדות של בנות, כי מחנכים אותם למידות טובות וצניעות ואמונה ובטחון.

ש. האם יש ענין לעזור למוסדות שלא מוכנים לקבל כל מיני ילדים, למשל ילדים ממשפחות מודרניות?

ת. אני מדבר כרגע על מוסדות התורה שאתה שולח שם את הילדים שלך, אין שום תירוץ למה לא לעזור להם, תן שם את הצדקה שלך.

ובנוגע למוסדות אחרים, צריך מאוד להיזהר לא לפגוע בהם, אם אתה לא רוצה לעזור להם, אל תעזור, אבל אל תלכלך עליהם, היום שמעתי סיפור שמאוד כאב לי, שהגיעו לאסוף כסף מאיזה ארגון שעוזר לבחורים, ואחרים שחשבו שהם לא ממש עוזרים צעקו עליהם בבית מדרש, אם אתה לא רוצה לעזור אל תעזור, ותמיד תן משהו, תן דולר אחד, כשמגיע אליך מישהו לאסוף כסף אף פעם אל תבייש אותו, גם אם אתה רואה את העינים האדומות שלו ואתה יודע שהוא משתמש לדברים מסוכנים, אל תבזה אותו ואל תבייש אותו, תן לו רבע דולר ותגיד לו שזה מה שיש לך, אני לא רוצה לשמוע אצלינו מאנשים שרק בברסלב עוזרים לבחורים, ח"ו לזלזל באחרים.

אם מגיעים אליך לבקש כסף ממוסד אחר, תגיד להם, אני תורם כסף למוסד שאני שולח שם את הילדים שלי, ואין לי עוד, אני יכול לתת דולר אחד, ח"ו לבזות או לגרש, ומה אשם הגבאי צדקה של אותו מוסד, למה הוא צריך לקבל

אנחנו נמשיך לדבר אל ד' כדבר איש אל רעהו, ואם מישהו מכאיב לנו, אנחנו נספר את זה, ואף נזכיר את שמו, אבל לא נבקש מהקב"ה שיעניש את פלוני, אלא מבקשים לעצמינו, רבש"ע תעזור לנו, אתה בטח יודע את מה שחז"ל מספרים על כל אלו שרצו להעניש אחרים וזה לא נגמר טוב, היה לי פעם ויכוח בנושא זה עם אחד החברים הטובים שלי שעזר לי לפתוח את הישיבה, הוא סיפר לי שכשהוא הלך להתבודדות הוא ביקש שפלוני יקבל מחלה ושפלוני יענש וכו', ואמרתי לו שח"ו לדבר כך, הוא אמר לי שפלוני גורם לכל כך הרבה אנשים שיתרחקו מהשי"ת, אמרתי לו, זה לא העסק שלך, אתה תבקש על עצמך, זה מסוכן מאוד לבקש להעניש אחרים.

ש. גם לראש ישיבה היו דברים כאלו שרצה לבקש על אנשים והוא לא עשה כך?

ת. מה השאלה, גם היו לי כאלו סיפורים, וגם יש לי כעת, והדבר הזה נמשך ונמשך... אבל אני מעולם לא ביקשתי מהקב"ה שיעניש את פלוני, אני יודע שזה לא פלוני, הם כולם שלוחים של הקב"ה, אני רק מבקש מהקב"ה שיתן לי את הכוחות, בחרו אחד שאל אותי, מה אני יעשה אם אני פוגש את פלוני שהלשין עלי במסירה וכמעט הכניסו אותי לכלא, אמרתי לו שאני יגיד לו יפה שלום, וזה לא אומר שאני ממש עבדתי על המידות, כי זה האמת, זה פשוט קטנות הדעת לחשוב שפלוני עשה את זה, מוהרא"ש אמר לי שכל האנשים שמדברים נגדו וכותבים נגדו, בכלל לא מפריעים לו ולא מכאיבים לו, אבל הוא חייב לדבר נגדם בשיעורים כי הם גורמים שאנשים לא יסתכלו בספרים, או שיעזבו את רבינו ויפסיקו להגיע לראש השנה לאומאן.

ש. מצד אחד כותב מוהרא"ש במכתבים שכל אחד ידבר עם ד' כמו שמדבר איש אל רעהו, ויספר לו את כל מה שיש לו על הלב, מצד שני כותב מוהרא"ש אם מישהו פוגע בך אל תספר להקב"ה שפלוני מכאיב לך, רק תגיד שמישהו מכאיב לך, הרי אם מדברים כך, זה לא ממש להשיח את הלב.

ת. אנחנו צריכים לציית לכל מה שכתוב בשו"ע, ודין זה נפסק בשו"ע [חור"מ סימן תכ"ב סעיף א'] שאסור למסור דינו לשמים, חייבים ללמוד הלכה, והאמת שזה גמרא מפורשת בר"ה טז: צריך מאוד להיזהר לעשות רק את מה שמותר, כי ברגע שתבקש מהקב"ה שיעניש את האחר, יבדקו גם אותך, וזה סכנה גדולה, כמובן שמותר לך לספר להקב"ה שפלוני פגע בך, אבל רק אל תבקש מהקב"ה שיעניש את פלוני.

ש. מוהרא"ש כותב לא להזכיר בכלל את פלוני.

ת. אז אני מסביר לך למה מוהרא"ש מתכוון, מוהרא"ש מתכוון שהוא מזכיר את פלוני בצורה כזאת שהוא מבקש מהקב"ה שיעניש את פלוני, כי מוהרא"ש לימד אותנו לספר להקב"ה את הכל, אבל לפעמים הבן אדם כל כך שבור, והוא מתחיל לבקש שהקב"ה יעניש את פלוני, זה משהו שאסור לעשות, תבקש מהקב"ה שזה לא יכאיב לך ושזה לא יפריע לך, כמובן שיש אופנים שמותר למסור דין חברו לשמים, ולכן צריך ללמוד הלכה, הרמ"א פוסק שאם אין אפשרות לתבוע בבית דין, למשל אם הוא מישהו שכולם מפחדים לדון אותו, מותר למסור דינו לשמים, כמובן שכל פעם צריך לשאול שאלת רב מה מותר ומה אסור.

היה אפשרות או למצוא מקום נפרד, ומוהרא"ש ידע שאם יתפלל שם במנין המרכזי הוא יגרום שאף אחד לא יצא ידי חובתו, כי כך הדין שאם הבעל תפילה או הבעל תוקע שונא אחד המתפללים לא יוצאים ממנו ידי חובתו, והרי הם שנאו את מוהרא"ש רח"ל, לכן הוא חיכה שנה שנתיים עד שמצא שם איזה בית והיה יכול לעשות מנין לעצמו.

אבל בואו נזכור מה מוטל עלינו לעשות, אנחנו צריכים ללכת אל הקב"ה ולעשות התבודדות, וזה לא דבר קל, כי בהתחלה זה מאוד קשה להשיח את הלב, כי אנחנו רחוקים מזה, תפילות אנחנו כן יכולים לעשות, רבש"ע תעזור לי, רבש"ע שלח לי רפואה, את זה אנחנו יודעים כבר מהתלמוד תורה, אבל להשיח את הלב אל ד', ולספר לו כל מה שעובר עלינו זה משהו שקשה, כי אנחנו לא רואים את הקב"ה, ובהתחלה לא מרגישים את הקב"ה, ולכן במקום להתבודד, מתעסקים עם דברים אחרים, הולכים לסדר את הבית וכו' ופתאום נהיים עייפים וכו', לכן בהתחלה צריך הרבה לבקש על זה, רבש"ע אני רוצה לשוחח איתך, רבש"ע אני רוצה לדבר איתך, רבש"ע למה עם אנשים שלא יכולים לעזור לי כלום אני יכול לשבת איתם שעות ארוכות עם חבילת סגירות ולדבר, אני יכול לשרוף איתם ליל שישי על המדרגות עם בקבוק בירה, ולמה רבש"ע כשאני מתחיל לדבר איתך אני נהיה עייף ודוחה את זה למחר, רבש"ע אני רוצה לדבר איתך, אבל ח"ו לבקש מהקב"ה להעניש אחרים.

ש. מה עושים כשבאמצע המגילה הראש מתחיל לעוף לכל מיני מקומות וא"א להתרכז לשמוע את המגילה?

ת. צריך לדעת שעל פי ההלכה

כמה שמוהרא"ש היה וותרן, ברגע שפגעו בראש השנה של רבינו, הוא נעשה ממש נוקם ונוטר כנחש, בכל פעם שהגיעו כאלו ואמרו שאין לנסוע לאומאן לראש השנה, עם כל מיני טענות שונות, פעם אמרו שנשמת רבינו בארץ ישראל ופעם היה טענה אחרת, למוהרא"ש זה כל כך כאב, איך מעיזים לקחת מהאנשים את התקווה האחרונה שלהם, את תיקון נשמתם, הרי רבינו הבטיח שבראש השנה הוא יכול לתקן אף את מי שהוא לא יכול לתקן כל השנה, איך יכולים לקחת מהאנשים את הזכות הזאת, כמה שניסו להרגיע את מוהרא"ש שלא ידבר עליהם ושלא יכתוב נגדם הוא לא הסכים להירגע, ואמר, מי שלא יכול לנסוע, שיגיד שהוא לא יכול לנסוע אבל ח"ו לעצור אחרים מלנסוע, כי מה הסיבה האמיתית מאלו המשפיעים שמצליחים למנוע ממאות אנשים להגיע לראש השנה, כי נשותיהם לא מסכימות שהם יסעו, ובכל ערב ראש השנה האשה ממררת לו את החיים בצורה נוראית, ואני יודע על אחד המשפיעים מאנשי ביתו שסיפרו לי בדיוק מה היה אצלו כל ערב ראש השנה, וכשהוא ראה שהוא כבר לא יכול לסבול את זה, הוא התחיל להגיד שלא צריך לנסוע לאומאן, אחד הטענות זה שנשמת רבינו בכל מקום ולא צריך לנסוע וכו', וזה נכון שנשמת רבינו בכל מקום, אבל איך אדם מעיז להגיד לאחרים לא לנסוע, לקבל את התיקון שלהם.

ש. מוהרא"ש כותב במכתבים שבשנת תש"ן הוא לא היה יכול לנסוע, אבל ביקש מכל אחד לנסוע.

ת. אני יגיד לך למה מוהרא"ש לא נסע בשנת תש"ן, כי באותה שנה נפתחו הגבולות, והוא לא היה יכול לנסוע, כי לא היה לו עדיין מנין לעצמו, כי לא

עוצרים ועושים קידוש וממשיכים את הסעודה, לא צריך לברך ברכהמ"ז וליטול ידיים שוב.

אבל צריך להיזהר שידליקו נרות שבת בבית וכו', כל הדבר הזה של פורס מפה ומקדש מיועד ל'פליטעס', לאנשים שעפים בשמים, שהאשה תסדר לבד עם הילדים, והם עפים עם החבורה שלהם בשמים, הם מחכים לזה כל השנה, הם היו רוצים לעשות את זה כל שבוע, אבל בפורים זה נהיה חוקי, אומרים לאשה שאין ברירה צריך לאכול סעודת פורים וכו'.

השבוע בפרשה אנחנו רואים שהערב רב עשו כך, הם הראו איך משה רבינו עף בשמים, וכך עשו את העגל, הם רצו להראות שצריך לעוף בשמים ולא להיות עם הרגליים על הקרקע, שאלו אותי למה אני לא עושה את זה בישיבה, אמרתי שאני לא ראיתי ככה אצל מוהרא"ש, אצל מוהרא"ש כשהגיע זמן שבת כל הבית היה מסודר יפה לא היה זכר לסעודת פורים.

כשהייתי בחור חשבתי שכל מי שנותן מכות וזורק בקבוקים בפורים הוא שיכור אמיתי, מוהרא"ש גילה לי לראשונה שזה לא קשור לשיכורים, הם אנשים ממורמרים ואנשים שיש להם חשבונות עם אנשים, הוא מסוכסך עם גיסו כל השנה או שיש לו חשבון עם חמיו, ולכן בפורים הוא מחזיר להם, אין לזה שום שייכות לשיכרות, מי שרוקד ומי שבוכה אל ד' בפינה אפשר לחשוך בו שהוא שיכור, אבל כל הדברים המסוכנים של נתינת מכות וכו' אין לזה שום שייכות לשיכרות.

אני רואה שאין לך שאלות על פורים, כי אתה בהיכל הקודש, כל השנה זה פורים, מדברים אל ד' ושמחים, אז

האוזניים צריכים לשמוע את המגילה, וגם אם המוח עף למקום אחר, יצאו ידי חובה מצוה מן המוכחר, צריך לשבת בבית מדרש ולהקשיב לבעל קורא, ואף אם התעוררת ב'דובר שלום לכל זרעו' יצאת ידי חובה, אני מקווה שדופקים ב'המן' כאן בלעיקווד, כי אנשים מתעוררים בדרך כלל כל פעם שדופקים המן, לצערנו ככה אנחנו מתפללים שמו"ע גם כשהמוח עף לכל מיני מקומות, וככה אנחנו קוראים קריאת שמע, מה נעשה שאנחנו כל כך רחוקים, אבל עושים את רצון ד' מגיעים לבית מדרש ומתפללים, אנשים עומדים עם התפילין ולא יודעים אם הם כעת מניחים את התפילין או שהם חולצים, אבל ממשיכים ומגיעים לבית מדרש ואומרים את תיבות התפילה.

אם יש לך שאלות על פורים אני מעדיף לשמוע קודם שאלות על פורים, משהו על המגילה, על משלוח מנות, על מתנות לאביונים, על משתה ושמחה.

ש. האם השנה יש לשתות רגיל?

ת. צריך להיזהר ביום שישי לא לשתות הרבה, השנה לשתות קצת במוצאי שבת, ואפשר לשתות גם בשושן פורים.

ש. יש אנשים שעושים פורס מפה ומקדש?

ת. נכון יש אנשים שעושים ככה, זה משהו שכתוב בהלכה על כל השנה, ויש אנשים שעושים את זה בפורים, מתפללים מנחה מוקדם, ונוטלים ידיים לסעודה, וכשנכנס שבת עוצרים ועושים קידוש, ואחרי הסעודה מתפללים קבלת שבת וערבית, זה לא קשור אם שותים יין או לא, כך ההלכה בכל שבת שמי שנמצא באמצע סעודה כשנכנס שבת,

שואלים אותי את השאלה הזאת, מישהו מחפש עובד, ורוצים לקחת את האברך לעבודה, והוא אומר לבוס הרי יש לך כבר עובד, אומר לו הבוס, אני בין כה הולך לפטר אותו, מה עושים כאן, הכלל הוא ככה, אם הוא עדיין לא פיטר אותך, אל תיקח את העבודה, תגיד לו, אני לא מוכן שבגללי תפטר עובד אחר, אם הוא אומר לך שהמקום כבר פנוי והוא כבר פיטר את העובד מותר לך לקחת את העבודה, אבל אל תקח עבודה כשבגללך הוא יפטר מישהו, כי עוד מעט מפטרים אותך.

ש. איך אני יודע איפה לתת צדקה, הרה"ק מצאנו לא היה הולך לישון עם הכסף בכיס, אבל אני לא יודע איפה כן לתת ואיפה לא, אם ראש הישיבה יבקש ממני את כל הכסף אני אתן... אבל אני לא יודע לאן לתת, ואני יודע שאני לא אפסיד מצדקה, כמה אני צריך לתת ולמי.

ת. קודם כל תהיה רגוע אני לא אבקש ממך את הכסף, ואם אתה רוצה לדעת למי לתת כסף, וכמה כסף לתת, העצה היא להתבודד על זה, מוהרא"ש סיפר שהוא שמע מר' לוי יצחק, שאחד מהאנשים באומאן הלך לאטוף קמחא דפסחא והגיע ליהודי אחד וביקש ממנו כסף, והוא נתן לו עשר דולר, והגבאי צדקה אומר לו אולי תתן עוד, ענה היהודי שזה מה שיצא לו בהתבודדות, מוהרא"ש כל כך נהנה מזה, חסיד ברסלב הולך בבוקר לבית מדרש, הוא מדבר עם הקב"ה על כך, רבש"ע כמה כסף לתת היום לצדקה, כמה כסף לתת לקמפיין הזה, והוא יודע בדיוק מה לעשות.

ש. האם מותר לתת יותר מחומש?

ת. כמובן שמלמדים את האברכים

תשאל את שאר השאלות שלך.

ש. בפירוש שפתי תפתח סימן ב', כתוב שמי שמדבר הרבה אל ד', השמות מתחילים להאיר לו, האם יש ענין לחשוב מהשמות הקדושים גם סתם ככה כשמישהו יושב בחתונה ואין לו מה לעשות, או רק מי שכבר אוחז שם על ידי ריבוי תפילות?

ת. כמובן שיש ענין לחשוב משמותיו של הקב"ה, כתוב מהאריז"ל שכשיהודי חושב מא' מיחוד שמותיו של הקב"ה יש להקב"ה תענוג רוחני כמו מדף גמרא, כשיהודי חושב יו"ד ה"י וי"ו ה"י זה כמו דף גמרא, אבל כשזה יגיע מול העיניים מעצמו, זה מגיע על ידי הרבה התבודדות.

ש. איזה שמות מותר לבטא כשלומים תיקוני זוהר?

ת. כשאני רואה בישיבה בחור שמתחיל ללמוד תיקוני זוהר, אני עובר לידו כמה פעמים ואני מלמד אותו מה כן אומרים ומה לא, ואיך מבטאים את זה, זה לא כזה קשה, צריך לדעת את הכללים בזה.

ש. רבינו אומר בספר המידות מי שמערב משקיו במים, גנבים באים עליו, מה הכוונה?

ת. רבינו לא התכוון על כל מי שמערב משקים אצלו בבית לשתות, אלא מי שעושה ככה כדי לרמות אנשים, כי הוא מוכר משקה והוא מערב שם מים.

ש. אם מישהו מציע לי עבודה, ואני יודע שיש לו עובד, והוא יפטר אותך אם אני אכנס, מה עושים?

ת. זו שאלה טובה, כי הרבה אברכים

מבקשים על שידוכים, ואברכים מבקשים על פרנסה ועל שלום בית ועל הילדים.

ש. אני משגיח בישיבה, והבעל הבית אומר לי, שאסור לבחורים לצאת משטח הישיבה, ואם בחור יוצא הוא צריך לשלם קנס חמישים דולר, האם אני צריך לראות כל פעם שבחור יוצא?

ת. אתה צריך לדעת שהבעל הבית שלך הוא הקב"ה, ואתה משגיח בישיבה כדי שלבחורים יהיה יראת שמים ושילמדו ויתפללו, אני זוכר שתמיד בחול המועד היו קוראים לסבא שלי הרה"ק מקארלסבורג זצ"ל לבוא לדרוש בבתי כנסיות, והיו שואלים אותו שאלות בהלכה והוא היה עונה בפומבי, פעם אחת שאלו אותו מה הדין כשבחור פרץ את המנעול של המטבח בישיבה ואכל שם, האם הוא צריך לשלם את זה, ענה סבא שלי, למה אתם בכלל נעלתם את המטבח, ההורים שלו שילמו שכר לימוד, ואסור לבחור להיות רעב, אם הוא רעב הישיבה צריכה לתת לו אוכל, ומי שנעל את הדלת ישלם את זה.

הבעל הבית שלך בישיבה חושב שאפשר להחזיק את הבחורים ולהכניס בהם יראת שמים רק אם יגידו להם שמי שיוצא מהשטח משלם חמישים דולר, אבל השי"ת עזר לך ואתה מבין שיש דרך אחרת איך לעזור לבחורים, תשתמש בזה, גם אני עבדתי במוסד אחר לפני שפתחתי את הישיבה, וגם לי אמרו שצריך לשלוח את הבחורים הביתה ולתת קנסות, אני בחיים לא עשיתי את זה, אני דיברתי איתם הרבה דיבורים של יראת שמים שוב ושוב, וכמובן שיצייתו להנהלת הישיבה, אם בחור יוצא משטח הישיבה, תגיד לו שאסור לצאת.

לחיות בצורה בריאה, לתת מעשר או לתת חומש, ולא לבזבז את הכסף כדברי חז"ל אל יבזבו יותר מחומש, אבל הפוסקים כבר מדברים מזה ופוסקים שבוודאי מותר לתת את כל הכסף לצדקה, תמיד תדבר עם ד' על זה.

ש. פורים זה יום גדול, ויש הרבה לחצים ועצבים [נערווין] על זה שצריך לתפוס עוד ועוד, מה עושים עם זה?

ת. זו שאלה טובה, זה משהו שקורה בכל יום טוב, הרבה לחץ נפשי שצריך לנצל את היום, לנצל את היום, צריך לדעת שצריך לנצל את היום עם שמחה, שמחה זה סתירה ללחצים, מי ששמח אינו בלחץ, תרקוד ותשמח עם ד'.

ש. יש לי לחץ מזה שצריך להגיד את כל ספר תהלים

ת. אז תסיים את כל ספר תהלים חוץ ממזמור אחד, מוהרא"ש ביקש ממנו ללמד את החתנים, אז אני מדריך אותם את סדר יום החופה, ואני אומר להם, שצריך להגיד קצת תהלים, ואם רוצים להגיד את כל תהלים זה בסדר, אבל צריך להיזהר לא לעבוד את הנערווין, לשבת שעתיים ולהגיד מזמור אחר מזמור מתוך לחץ, אין שום ענין בזה, תגיד בנועם מזמור אחר מזמור, ואם תוכל לסיים את כל הספר זה דבר טוב, לאנשים יש לחץ רק מזה שצריכים לסיים, אותו דבר זה בלימוד ח"י פרקים משניות, צריך לסיים את ההספק, זה דבר מאוד חשוב, אבל אם הכל זה רק כדי לסיים והכל זה בגלל הלחצים זה לא כדאי.

פורים זה יום גדול ואשרי מי שתופס כמה מילים אל ד', רבש"ע תודה שאני יהודי, רבש"ע תעזור לי, ובחורים

הנסתרת, התפילה של התבודדות, יהודי יושב ברכבו וצועק רבש"ע תעזור לי, אף אחד לא שומע את התפילה, רק הוא והקב"ה, יהודי יושב במשרדו ומדבר אל ד', רבש"ע תעשה לי נס, רבש"ע אני צריך לכסות את הכסף בבנק, ומישהו הבטיח לי שהוא ישלם לי, פתאום הוא דוחה אותי למחר, מה אני עושה עכשיו, יש אנשים שיש להם במשרד בקבוקים של וויסקי ובהם משחררים לחץ, אבל יש אנשים שהולכים שוב ושוב לפינה ואומרים להקב"ה, רבש"ע מה אני עושה כאן עם החשבון בנק, רבש"ע אני מחכה כל כך הרבה זמן שיאשרו לי את ההלוואה, רבש"ע מתי כבר אראה את הישועה תעזור לי, תפילות אלו הקב"ה אוהב, ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן וחסד לפניו, תפילות אלו של התבודדות נושאים חן אצל הקב"ה.

אנחנו רואים בחז"ל דבר מעניין, שבשעה שאחשורוש שאל מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן, ותאמר אסתר איש צר ואויב, אומרים חז"ל שהיא הראתה על אחשורוש ואז המלאך דפק עליה והראה על המן והיא אמרה המן הרע הזה, וכולם שואלים מה ההגיון כאן, איך היא אומרת לאחשורוש שהוא עצמו אשם בזה, רק הענין הוא שהיא דיברה עם הקב"ה, היא התרגלה כל הזמן לדבר עם ד', וגם כשידיברה עם אחשורוש היא שכחה מאחשורוש והיא דיברה עם הקב"ה, והתחילה לספר להקב"ה מה המלך הרשע הזה רוצה לעשות לעם ישראל, כל פעם שכתוב 'המלך' במגילה הכוונה להקב"ה, היא דיברה כל הזמן אל ד'.

אנחנו גם צריכים להתרגל לזה, כשאנחנו רוצים להתקשר לחברה שתטפל לנו בהלוואה, אנחנו מתקשרים

השבוע שמעתי ממגי"ש אצלינו בישיבה, הוא למד בישיבות אחרות כשהיה בחור, והוא מספר לי שבכל הישיבות שהוא למד עשו את אותו מנהג, שכשהבחורים הולכים בפורים לאסוף כסף, הם מורידים כמה אלפי דולר ומניחים בצד, וכל פעם שמבקשים מהם קנס בישיבה, הם מוציאים משם את הקנסות ומשלמים, אף פעם לא שמעתי מזה.

יש למישהו עוד איזה שאלה על פורים?

אגיד לכם איזה ווארט יפה שאומרים כברסלב, על הפסוק ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך, אם ניתוסף על האדם עוד אסתר, עוד ועוד הסתרה, הוא מרגיש שהקב"ה מסתתר, והוא מרגיש חושך, יש עצה אחת, ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו, לדבר עם הקב"ה ולבכות אליו, להעביר את רעת המן האגני, רבש"ע תעזור לי אני רוצה להיות ירא שמים, אני רוצה ללבוש תפילין בכל יום, אני רוצה להתפלל כל יום שחרית מנחה ומעריב בבית כנסת, מה צריך יותר מזה, להיות יהודי פשוט, ויש כל כך הרבה נסיונות על זה, כל כך הרבה טירדות, קודם רצים למשרד ולבנק, ושוכחים ולא מגיעים לבית כנסת, הלוואי אם נוכל לפעול אצל הקב"ה בפורים רק את הדבר הזה, ללכת כל יום להתפלל שחרית מנחה וערבית בבית כנסת, ואם כבר זוכים והולכים למקווה כולו רווח, זה מה שצריך להתפלל כל יום, רבש"ע אני רוצה להיות יהודי, אני רוצה ללכת לבית כנסת לשחרית מנחה וערבית ואני רוצה להניח תפילין.

יש עוד ווארט יפה כברסלב לפורים, על הפסוק, ויאהב המלך את אסתר מכל, הקב"ה אוהב דווקא את התפילה

ד' יעזור שתצליחו ותעשו הרבה עסקים, אבל תשקיעו גם בבית, ותדברו יפה בבית, ותתנו הרבה מילים טובות, תבקשו מהקב"ה שהיא תישא חן בעיניך, ותראה שטוב לך בבית ולא תצטרך ללכת לאף מקום, כל המקומות מלאים דמיונות והבלים, ותחיו בבית כפי רצון ד' בלי תוספות וחומרות יתירות, ד' יעזור לכם שיהיה לכם חג שמח.

הגעתי לעשות את השיעור אצלך בבית, כי אצלך בבית מתרגמים את הגליון לאנגלית ואנשים מחיים את נפשם בזה, אנשים שומעים דרשות ומאוד נהנים, דרשנים עם פה מפיך מרגליות מספרים סיפורי דרמה, ממש הקירות בוכים, אבל לא יודעים אחרי זה מה לעשות, הולכים הביתה ולא יודעים מה עושים כעת בבית למעשה, בדרך הביתה אנשים חושבים למה אני בכלל נוסע הביתה אולי אסע לתוך הים הגדול, אני מרגיש שאני לא יכול יותר, כאן יש דיבורים פשוטים, אבל יש מה לעשות עם זה, נשאר משהו ביד, יש את דרך הלימוד ואפשר לדבר עם ד', ויודעים מה לעשות כרגע בבית, הלכה למעשה, ויודעים שיום אחד יהיה טוב וזה לא סוף העולם, ומה אני יעשה עם הילדים, אני אדבר אליהם שוב, אשרי כל מי שיש לו חלק עם הפצה זו, א פרייליכן יו"ט.

לחברה, ולפני שמתחילים לדבר איתם, אומרים קודם כל, רבש"ע, ואז כאילו מדברים איתם, אבל מדברים עם ד', אולי תוכלו לעזור לי עם אישור הלוואה מהבנק, הם חושבים שאתה מדבר איתם, והאמת היא שאתה מדבר עם ד', וכל טלפון שאתה עושה, תגיד להקב"ה אני הולך לדבר איתך, וכשהם מאשרים, תענה תודה רבה לך הקב"ה, אין מה לרוץ אחרי אנשים, הרי בין כה הכל ביד הקב"ה ורק הוא יכול לעזור.

ואם אני כבר מדבר איתכם אני חייב לדבר איתכם שתי דקות משלום בית, כי בהיכל הקודש זה יסוד היסודות, צריך לדבר יפה בבית, צריך לעזור בבית לאשה, כשמגיע שעות הערב תשים את כל העסק בצד, תבוא הביתה ותעזור, יש לאדם בערך שלושים שנה של עסקים בוערים, מגיל עשרים עד גיל חמישים בערך, וכשהשנים האלו עוברים האדם מתחיל לתפוס לעצמו, למה הקרבתי את כל החיים לעסקים, הילדים כבר נשואים ולא הספקתי לדבר איתם, לא היה לי זמן להסתכל עליהם, זה כל כך כואב, אני לא יודע מה קורה כאן בניו ג'רזי, נראה לי כאן רגוע קצת... אבל בניו יורק יש תחרות ענקית של כסף ועסקים, אנשים נמצאים בתוך גלגל של ריצה אחרי העסקים ולא קולטים שכל המשפחה נעלמת לך.

שבת קודש פרשת תצוה - זכור בצל ראש הישיבה שליט"א

בויליאמסבורג

⚠ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

שמחות בזול, ואח"כ נופלים לחובות, ואי אפשר להתפלל ואי אפשר ללמוד, כשכל המוח עסוק איך אפשר לגלגל עוד הלוואות ועוד חובות, ואמר ששמע מחברי ההצלה, שאנשים מגיעים לכדי סכנת חיים ממש, מרוב החובות הלוחצים על לבם.

• ואמר, שאכן לעשות חתונות בזול הוא דבר הכרוך בדעות של ששה בני אדם, החתן והכלה, והמחותנים והמחותנות, ולכן הרבה פעמים כשיש כבר אחד מהמחותנים עם שכל ישר, עדיין אינו יכול לעשות כלום כי יש עוד חמשה דעות, אבל מה יענה האברך שעושה קידוש לבתו או 'וואך נאכט' לבנו, הרי הדבר תלוי אך ורק בו, ולמה הוא נכנס לחובות על הדבר הזה.

• כשאמרו על אחד הבחורים שהוא מגיע לישיבה אבל הוא מתבייש להיכנס בפנים שראש הישיבה לא יראנו, מחמת שהוא לא ציית כראוי

• כותב השורות זכה להיות בשבת קודש בצל ראש הישיבה שליט"א, ומודה להקב"ה על הזכיה הגדולה, אי אפשר כלל לתאר על הכתב את רגשי הקודש ואת ריבוי השיחות ואת כל אשר היה בשבת, בבחינת הדרא דלא אפשר למיפרט בשפוטא, וכפי שאמר כ"ק מוהרא"ש זי"ע שמי שמגיע שבת אחת לשבות בצל 'היכל הקודש' כבר לא יוכל למות ללא תשובה, מריבוי דיבורי האמת והדביקות אל השם, אמנם לפטור בלא כלום אי אפשר, ונגסה להעלות על הכתב חלק מהשיחות שנאמרו בשבת קודש זו.

• כליל שישי אחרי השיעור דיבר ראש הישיבה עם האברכים על החובות הגדולים שיש לבני אדם שעושים חתונות יקרות, ובכאב רב שאל ראש הישיבה את האברכים מה אפשר לעשות על כך, ואמר שהדבר כל כך כואב לו כאשר האנשים מחתנים את ילדיהם ואין להם את השכל הישר לעשות

כאחד התקרבו למען מטרה אחת, לעשות את רצון השם ולהידבק בהקב"ה.

- ביום שישי דיבר ראש הישיבה על המתנות הגדולים שקיבלנו אצל מוהרא"ש, ואמר שקודם לכן עמד שעות רבות אצל צדיקי הדור בשולחנות הטהורים, ולבו התעורר מאוד לעבודה, אבל אח"כ כשחזר לביתו לא הרגיש שיש בידו עם מה להמשיך את העבודה למעשה, עד שמוהרא"ש נתן לו עצות עם מה לחזור לביתו, ואמר שמוהרא"ש אמר לו פעם: אם יכנס אצלך בחור, וישמע ממך שני העצות החשובות, שיש דרך הלימוד ושיש אפשרות לדבר עם ד', אף אם הבחור יעזוב את הישיבה וילך לאיזה מקום שרק ילך, תמיד יהיה לו דרך תשובה ודרך בעבודת השם, כי תמיד יוכל להוציא ספר וללמוד, ותמיד יוכל לפתוח את פיו ולדבר אל ד', ואף אם יעבור עליו מה שיעבור, יכול להתמודד עם פיו.

- ואמר שמוהרא"ש אמר לו, הרבה צדיקים יכולים לתת לך אש ותבערה גדולה בעבודת השם, אבל אני נותן לך שמן, כי האש והתבערה תיכבה אחרי זמן, אבל אם יש לך שמן, תוכל תמיד להוסיף קצת שמן ולהבעיר מחדש, וכשיש לך את דרך הלימוד ואת הדיבור אל ד', לעולם לא תיכבה האש.

- ראש הישיבה דיבר על אלו המחמירים לאברכים בחומרות שונות, ושאל, מתי הגבול והגדר של חומרות ופרישות, האם

ונפל לאן שנפל, ראש הישיבה שיבח אותו שלכל הפחות יש לו בושא להראות את פניו, ואף דבר זה, דבר גדול הוא, והוציא את הגמרא במסכת סנהדרין והראה את דברי הגמרא והרש"י בדף קד. שהגמרא משבחת את אחז שהתבייש מישיעיהו.

- אחד הבחורים הדר במדינה אחרת, שאל אם יכול להישאר לימי הפסח בארה"ב, וביאר את הסיבה למה קשה לו להיות בביתו בחג, אמר לו ראש הישיבה, שהישיבה מושתתת על היסודות שהתקין הרה"ק מסאטמאר זי"ע, ודעתו היתה שכל אחד צריך להיות בביתו בליל הסדר, ולכן על אף הקושי יש לבחורים להיות בפסח בביתם, ואם רוצים יכולים לחזור מיד אחרי החג, וכן נשאל ראש הישיבה על אחד הבחורים שרוצה לבוא לישיבה ממדינה אחרת, אם יבוא מיד עכשיו, ואמר שכעת הוא לא זמן ראוי, כי בין פורים לפסח הזמנים נחלשים, ועדיף שיבוא מיד אחרי פסח.

- ראש הישיבה דיבר עם אברכים תושבי הקריה שבאו לשיעור ליל שישי, אברכים חשובים שהגיעו מקהילות אחרות והתקרבו לרבינו, ואמר להם, שכעת רואה שמקויים דברי הרה"ק הקדושת לוי זי"ע, שאמר, שכל דבר טוב כבר נתפס על ידי מוהר"ן מברסלב, וכל אברך טוב נתפס על ידי מוהר"ן, ואכן רואים איך שמחסידות פלוני נתקרב האברך החשוב הזה, ומחסידות פלוני האברך החשוב הזה, וכולם

ל'מסיבת גלידה' בכל יום ראשון, אף שמוהרא"ש היה ראשו בשמים, מ"מ כדי שדברי רבינו יפוצו היטב לכל אחד ואחד, היה יושב עם הבחורים על 'גלידה' כדי לחזק אותם ולהמשיך בהפצה.

- ואמר ראש הישיבה שהילדים שעושים הפצה יש בזה חשיבות גדולה, כי יש הרבה אנשים שרוצים לקחת איזה קונטרס או דיסק, אבל מתביישים שיראו שהם לוקחים את הקונטרס, ולא רוצים שהמפיץ ידע שהם צריכים חיזוק, אבל מילד אף אחד לא מתבייש לקחת, לכן יש בזה מעלה יתירה.

- ראש הישיבה נשאל על ההפצה על ידי בנות, ואמר, שההפצה צריכה להיות על ידי התנהגותם, כשהם נכנסים לחנות עם ההורים, וההורים רוצים לקנות משהו מסויים, והילדים לא מתווכחים אלא מקבלים את דברי ההורים בדרך ארץ יש בזה הרבה הפצה, ואמר שלאחרונה קיבל מכתב מאחד האנשים במירון, וכתב לו: לא רציתי לכתוב לך על הבחורים שלך, ולא רציתי לשבח אותם, כי איני חסיד מ'היכל הקודש', אבל מלאך רע בעל כרחו יענה אמן, אחרי ששהה בשבת קודש עם שלשה בחורים תלמידי הישיבה בירושלים, וראה את הדרך ארץ שלהם, ואת המידות הטובות, ואת לימוד התורה שלהם בכל פנאי ורגע פנוי, ובכל הזמן רק עזרו וסייעו באכסניא, ועם כל כך הרבה אהבה ואחווה ביניהם, ומאוד התפעל מהם, ואמר ראש

לשנות קפה עם סוכר גם אסור, הרי יש להיזהר שהאברכים לא יפלו לעבירות, ואסור להעמיס עליהם חומרות יתירות, והרי אלו המדברים מפרישות יתירה, בעצמם לא פורשים מדברים אחרים כמו שתיית יין ועישון סיגריות, וא"כ יש לכל אחד להישמע לדעת רבותיו ואסור לומר לאחרים להחמיר בדברים שרבותינו אסרו לנו להחמיר, וראש הישיבה הוציא גמרא והביא משם ראיות מפורשות שאסור להחמיר יותר מדאי.

- ראש הישיבה חיזק את הילדים שעושים הפצה, ואמר להם ששמע מהם דרישות שלום, איך שאחד הילדים התפלל בבית הכנסת אחר, והילדים שמתפללים שם שאלו אותו מה זה תיקון הכללי, והילד הסביר להם בטוב טעם ודעת, שזה הבטחה מרבינו שכל מי שיאמרנו יוכל לתקן הכל, וסך הכל צריך לומר את עשרת מזמורי התהלים, וכל הילדים עמדו מסביבו והקשיבו לכל מילה שאמר להם, הילד ענה לראש הישיבה שלפעמים הם צוחקים עליו, אמר לו ראש הישיבה, אלמד אותך כלל, אם הם שואלים אותך בתמימות ובפשיטות, תענה להם, אבל אם הם צוחקים ועושים ליצנות, תחפש איזה אמתלא ותירוץ ותלך משם.

- ואמר לילדים שרוצה לעשות להם איזה כנס, לשבת יחד, לחיזוק ההפצה, ואמר שבתחילה כשהתחיל מוהרא"ש לבקש מבחורים שיפיצו היה יושב איתם

שעברה אף שלא הצליח לבוא לארץ ישראל מפני המלחמה, מ"מ היה כותב במכתבים שמאוד רוצה לבוא, ואילו כעת אינו כותב כלל על זה, והאברכים והבחורים בארץ הקודש מאוד מתגעגעים ורוצים לשמוע דיבורי חיזוק פנים אל פנים, ואמר ראש הישיבה שבשנה שעברה כשכתב כך, אמרו לו, אם אתה רוצה לבוא, תבוא, למה אתה כותב שאתה רוצה לבוא, ולכן כעת הוא אינו כותב על כך, כדי לא להכאיבם, ואמר לאברכים: אתם התקרבתם עשרים שנה קודם הזמן... כי בעוד עשרים שנה כשאסיים לחתן בעז"ה את הילדים, אוכל לבוא הרבה לארץ הקודש, לשבת שבועיים בבני ברק, שבועיים בירושלים, שבועיים בבית שמש, ובאלעד, ובטבריה, ובמודיעין עילית, ובשאר המקומות.

ראש הישיבה דיבר על כך שבמוסדות בארץ ישראל נותן ארוחות צהריים בשרית לילדי המוסד בחינם, אחרי שראה שיש משפחות שאין ביכלתם ליתן ארוחה מזינה לילדים, וסיפר שאחרי שאחד הילדים התלונן שאין בביתם בבוקר שום דבר לאכול חוץ מלחם והוא נשאר רעב, הורה למלמדים ולמורות שתמיד יהיה אצלם מידי דמזין נוסף כמו בייגלך או עוגיות, כדי שיוכלו ליתן לילדים הרעבים בבוקר שלא קיבלו בבית די אוכל להשביע את רעבונם.

ראש הישיבה התעניין אודות גזירות הגיוס בארץ הקודש,

הישיבה, זוהי ההפצה הטובה ביותר שיכולה להיות על ידי בנות.

ראש הישיבה דיבר בכאב רב על כך שלא מדברים בתלמודי התורה ובישיבות מענייני קדושה, וכמה הילדים והבחורים נופלים בעבירות, הן באופן שחוטאים בינם לבין עצמם, והן באופן שבני הנוער נופלים ח"ו על ידי מנוולים, והילדים לא אשמים כי לא ידעו כלל להישמר, כי אף אחד לא אמר להם, ראש הישיבה אמר שהגיע אליו לאחרונה אברך מחסידות מסוימת, ואמר לו שהיה בטוח עד עכשיו שהוא אברך חשוב מאוד, ובכלל לא ידע שמה שעושה הוא עבירה כה חמורה כי לא שמע מחומרת הענין, כי בעולם לא מדברים מענין פגם הברית, עד ששמע לאחרונה את הדרשות מראש הישיבה, ורק כעת התברר לו שהוא רחוק מאוד מלהיות אברך חשוב, ובקהילתו הוא נחשב לאחד האברכים החשובים מאוד, אבל אף אחד לא אמר לו כלל שיש כאן עבירה נוראה.

ואמר שמי שלמד בתלמוד תורה סאטמאר, לא ימלט שלא ישמע מחומר הענין, כי אף אם היום לא כל המלמדים מדברים מכך, אבל מי שלומד מכתה א' עד כתה ט', בוודאי עבר לכל הפחות מלמד אחד שדיבר היטב בחומרת הענין כפי שהיה רצונו של הרה"ק מסאטמאר זי"ע שידברו לילדים באופן הברור ביותר מחומרת החטא.

ראש הישיבה נשאל על כך שבשנה

עם האתרוג, אבל כשפתחו את האתרוג נחשכו עיניהם, והיו עם בושות גדולות, ואצל ר' נתן הסתובב דיין אחד, שהיה יהודי תלמיד חכם ושנון, אבל הוא לא היה ממש מאנשי שלומינו, והיו בו הרבה חכמות ודברי ליצנות, והוא עמד בחלון בעת תפילת מנחה וכשאמר את 'פטום הקטורת', צעק בחלון "פטום הק" [געהאקט די פיטום, הפיטום נחתך], וכששמעו זאת, חשדו בחסידי ברסלב שהם חתכו את הפיטום, ודבר זה הבעיר מאוד את אש המחלוקת, ראש הישיבה ביאר בדבריו שכל המחלוקת היתה על דברים זוטרים ולא היה בהם שום אמת, אבל גזירה היא על לשון הרע שמתקבלת, ובפרט כאן שהיצר הרע עושה את כל מה שבידו שלא יתקבלו דברי רבינו בעולם, כי אם יקבלו את דברי רבינו יש 'ביטול הבחירה', וכולם רק ירצו לעבוד את ד' כל היום ולא ישמעו כלל לדברי היצר והבליו.

- בכניסת השבת דיבר ראש הישיבה עם אחד האברכים על כמה וכמה בחורים שיש לסייע להם בענייני שידוכים, וביקש שיעזרו לו בזה, ודיבר בשבח הענין של להיות שותף להקב"ה בזה שעוסקים בשידוכים לבני ישראל.

- וסיפר על אחד שקצת התקלקל ורצה שאף בניו יתקלקלו, ולכן ביקש מבניו שיכנסו ללמוד בישיבה בהיכל הקודש, כי קיבל לשון הרע וחשב שמדברים שם בקלות ראש, ורק אחד מבניו

ושמע את הפרטים בכאב רב, ואמר שפעם אחת אמר הרה"ק מסאטמאר זי"ע שיבוא יום ויהודי ירא שמים לא יכול לדור בארץ ישראל, ואז לא הבינו כלל מה שאומר, אבל כעת מתחילים להבין, כשרואים את הקשיים שמדינת ישראל עושה על לומדי התורה.

- אחרי שחרית לימד ראש הישיבה כמה הלכות קצרות בהלכות שבת, ואמר שרוצה כל יום אחרי התפילה ללמד הלכה או שתיים עם התפילין.

- אחרי השיעור 'הדף גמרא', דיבר ראש הישיבה אודות המחלוקת שהיה על רבינו ועל ר' נתן, כפי שיובאו הדברים אי"ה בדפי הגמרא, ואחרי כן, המשיך ראש הישיבה וסיפר על אחד הדברים שגרמו את המחלוקת הגדולה, כשבאחד השנים היה מחסור גדול של אתרוגים, אבל ה'חולק' על ר' נתן זכה והשיגו לו אתרוג מהודר, ושלחו את האתרוג עם נכרי אחד, והגוי עבר את העיר ברסלב, ותפס תנומה תחת אחד העצים, וכינתיים עבר שם גוי אחר, וראה שיש לידו איזה פרי עטוף ושמור, והוא לא הכיר את הפרי, כי לא היו אתרוגים באותו איזור, וחשב שבוודאי הוא פרי חשוב ומתוק, ונגס באתרוג, והרגיש מיד טעם מר ופלט את מה שנשך, ועטף את האתרוג בחזרה, כשהגוי התעורר משנתו לא ידע כלל מה שעשו עם האתרוג, והביא את האתרוג ל'חולק', ובשמחה ובשירים ובתוף ובכינור קיבלו את הגוי

ושאל אותם אם הוא מפריע להם, אולי הם כבר רוצים לאכול ולא לשיר, אבל אמר להם, כעת אתם בחורים, ועוד מעט בעז"ה כולכם תתחתנו, אני מאוד רוצה שבשעה שתבנו את ביתכם, אל תרוצו מיד אחרי התפילה ליין ולחלות, אלא תתחילו עם זמירות שבת, כפי שרבינו אמר שעיקר היהדות היא זמירות שבת.

● ואמר לבחורים, שאם יש לאחד 'ספק ספיקא' שאם יבוא לבאטע [שבת אחים] לא יוכל לקום בבוקר לשמוע קריאת זכור, שלא יבוא ח"ו לבאטע, כי קריאת זכור היא דאורייתא, ואמר לבחורים שכל מי שלא יבוא לשמוע זכור, לא יוכל להמשיך בישיבה, כי אסור לזלזל בדבר שהוא מדאורייתא.

● אחד התלמידים שברוך השם מצליח מאוד בנכסיו, סיים בערב שבת לשפץ דירה שקנה, וכמה גויים פלשו לו לדירה ממש בערב שבת, והיה מאוד לחוץ מזה, ואחרי שראש הישיבה נתן לו עצות וחיזוק, אמר ראש הישיבה: לתלמיד הצעיר הזה יש דאגות כל השבת, מה יהיה עם הדירה, והאם יצליח להוציא אותם, וכמה יצטרך ללכת איתם לבית משפט וכו', ואילו אני יש לי דאגה אחת, האם המרק בבית מספיק חם, כי אני קצת מצונן, מעבר לזה אין לי שום דאגה ברוך השם.

● בדרך לביתו דיבר ראש הישיבה בשבח תושבי העיר, ואמר לכל אחד ואחד גוט שבת, ובדרך אמר ששמע על אחד הבחורים שאינו רוצה שידוך מיוצאי עדות המזרח,

הסכים, ולבסוף רק בן זה נשאר ירא שמים והקים בית נאה בישראל אחרי ששמע דיבורי אמונה, ואילו שאר הבנים ירדו מהדרך אחרי שאביהם התקלקל לגמרי והתגרש.

● אחרי תפילת ליל שבת והריקודין, ניגשו שני אברכים אל ראש הישיבה וסיפרו שהם למדו באחד מתלמודי התורה ברחבי ניו יורק, ואחד המלמדים מאוד התעלל בהם בצורה אכזרית ונוראה, ולאחרונה הוא נהרג במיתה משונה, ואמרו שהם חשבו שמזמן כבר מחלו לו בכל לבם, אבל כעת התעורר בלבם מחשבה אולי הקב"ה עושה כאן חשבון ומשלם לו על כל מה שעשה בכל שנותיו, ושאלו האם מחשבתם נכונה והאם צריכים למחול ומותר בכלל לחשוב כן, ואמר ראש הישיבה שיש כאן שני דברים נפרדים, הדבר הראשון הוא שיהודי צריך למחול, ויהודי צריך לדעת שלא פלוני עשה לו משהו ולא אלמוני עשה לו משהו, וכל מה שצריך לסבול, קצוב מהקב"ה, אבל מהצד השני צריך לדעת שאין העולם הפקר, ומי שמתעלל בילדים בוודאי יקבל את ענשו מהקב"ה, ובפרט כשעל ידו יצאו הרבה ילדים לתרבות רעה רח"ל, ואמר ראש הישיבה שכל אחד מאיתנו צריך להיזהר לא להתעלל באף ילד, ולא לחשוב שהילד קטן ומותר לפגוע בו, כי על כל דבר יש חשבון למעלה.

● לאחר מכן נכנס ראש הישיבה לשיר זמירות עם הבחורים,

את השאלות יחד עם התשובות, כמה שבטים יש? נכון שיש שתיים עשרה? וכך עבר על כל שאלה יחד עם התשובה, כדי שהילדים לא יתביישו, ועם הזמן בוודאי יכנסו הדברים בלבם כראוי.

- כשהבחורים התביישו לאכול מהקוגל שהכניסו למחיית עמלק [עמלק"ק קוג"ל], אמר להם ראש הישיבה, הרי זה מחיית עמלק, כפי שדרשו חז"ל על הפסוקים זכור את אשר עשה לך עמלק, זכור את יום השבת לקדשו, זכרהו לענגו ולכבדו, כשמענגים את השבת מוחקים את עמלק, ואמר להם, האם אתם חושבים שבזה שדופקים עם הרגלים מוחקים את עמלק, מחיית עמלק היא על ידי אכילת מאכלי שבת, כי כך אמרו לנו חז"ל שזו הדרך למחיית עמלק.

- ראש הישיבה נשאל על כך שב'היכל הקודש' יש בחורים שהם מלמדים, אף שמוהרא"ש כתב מכתב שבחורים לא יהיו מלמדים, ואמר, שכל מכתבו של מוהרא"ש היה במקרה מסויים שבחור אחד שהיה קצת מקולקל היה מלמד, והיה מלווה על האוטובוס של הילדים, והחורים התלוננו שהבחור אינו מתנהג כראוי, אבל בחורים יראי השם שהם מלמדים בפיקוח מנהלים חשובים, אין בזה שום חשש, ואמר שהפוסקים כבר מביאים שבזמן הזה אינו נוהג דברי חז"ל שאסור לרווק להיות מלמד.

- אי אפשר כלל לעלות עלי גליון את הרוגע ואת השמחה השוררת

ואמר שמאוד כואב לו לשמוע דבר זה, כי אדרבה בני עדות המזרח הם אנשים כל כך מסורים ונאמנים, וכל מי שהתחתן איתם יכול להעיד על כך שהם מסורים מאוד לבעל, וממש חבל שבחור יפסול שידוך בגלל דבר זה.

- כשעלה ראש הישיבה את שבעת הקומות לביתו יחד עם ילדיו, והילדים התלוננו שאין להם כח, אמר להם ראש הישיבה שיש לו ויטמין שנותן כח, שיאמרו 'ברוך השם', ויראו איך פתאום הם מקבלים כוחות, ואכן הילדים אמרו 'ברוך השם', ואמרו והעידו שלפתע קיבלו כוחות מחודשים.

- באמצע סעודת שבת הקריא ראש הישיבה את 'סיפורי התפילה של הילדים', ומאוד התפעל מאחד הילדים שהתפלל שרוצה להיות שמח בשבת, והקריא ראש הישיבה שאחד הילדים התפלל שכבר רוצה שיהיה פורים והשי"ת עזר לו וכבר מגיע פורים, ואחד הילדים אמר לראש הישיבה שמה תפילה זו מועלת הרי בין כה מגיע חג הפורים, ואמר, שח"ו לנו לזלזל בתפילה זו, כי אם מתחילים לדבר כך, אפשר לומר על כל דבר, שבין כה היה הדבר מגיע אף ללא תפילה, ואדרבה על כל דבר ודבר שרוצים, יש להתפלל על כך ולבקש מהקב"ה, ואם רוצים שכבר יגיע שבת, מבקשים מהקב"ה שרוצים שיגיע שבת, וכל תפילה ותפילה חשובה מאוד אצל הקב"ה.

- ראש הישיבה עבר עם הפתקים של הילדים ובחן אותם... הוא שאל

הדגיש ראש הישיבה את המעלה באמונת צדיקים והדביקות בהם, כמבוא בזוהר שהצדיקים מגינים על הדור.

- כשלמדו בספר הזוהר את דברי רשב"י שאמר שאינו שומע תקיעת שופר, מאחד שלא הכין אותו ג' ימים קודם לכן בטהרה, אי אפשר לשמוע שופר רק מאדם שהוא נקי וטהור, אמר ראש הישיבה, שהוא לא היה מעיז לקחת את השופר ביד, ובוודאי לא בקיבוץ הקדוש של רבינו, אבל היות שמוהרא"ש אמר לו לתקוע, הוא עושה את הציווי של מוהרא"ש, ואמר שבאותה תקופה שמוהרא"ש אמר לו לתקוע היו אנשים שאמרו שראש הישיבה מתנהג בקלות וכו' כפי שבכל דור ודור מדברים ומקבלים לשון הרע, אבל כשראו שמוהרא"ש אמר לו לתקוע, אמרו שלא יכול להיות שהוא מתנהג בקלות.

- כשלמדו בספר הזוהר שמאלא איכלל בימינא', אמר שצריך לדעת שאף אם רואים שהמצב הוא בבחינת שמאל, ועובר על האדם צרות וקשיים, מ"מ הכל נכלל בימין, והכל רק לטובתו, והקב"ה רק רוצה לעזור לו ולסייע לו.

- אח"כ למדו בסידור עת רצון, על 'מזמור לתודה', ועמד ראש הישיבה על כך שבתחילה כותב מוהרא"ש שיש במזמור מ"ג תיבות, נגד השם 'גם' שהוא מסוגל ללידה, ובסוף כותב מוהרא"ש שיש מ"א תיבות נגד מ' לחמי התודה והקרבן עצמו,

בסעודות של ראש הישיבה עם בניו, כשבקצה העיר בקומה שביעית בדירה קטנה יושבים ושמחים בשמחת השבת ברוגע רב, וכל הילדים נוטלים חלק בשמחה זו כל אחד כפי מדרגתו, הילדים עשו כמה הצגות לכבוד שבת זכור, כשבכל הצגה והצגה שיחקו הילדים דמות של צדיקים עם סיפור באמונה ובשמחה, וראש הישיבה הפעיל את הילדים ועשה איתם יחד את ההצגות, מ"מ ניסינו לכתוב קצת את השיחות והדיבורים, כמיטב הזכרון, הסעודות היו מלאים בדיבורי אמונה וחיזוק ושמחה, וקצת מהדברים נכתבו כאן.

- בשבת בבוקר לימד ראש הישיבה בספר הזוהר הקדוש, ראש הישיבה ביקש מבניו שיוציאו את התיבות בפה, כי התיבות האלו מזככים את הגוף ואת הנשמה, ואחרי שלמדו כמה קטעים עמוקים, אמר ראש הישיבה, הסיבה שלומדים זוהר, כי אם אדם חושב שהוא תלמיד חכם והוא לומד הרבה גמרא וכבר יודע הרבה גמרא ופוסקים בעל פה, פתאום כשהוא פותח את ספר הזוהר הוא רואה שאינו יודע כלום וכמה הוא רחוק מלהבין את דברי התורה ואת סודותיה העמוקים הטמונים בה.

- למדו בזוהר פרשת ויקרא, וראש הישיבה הדגיש כמה רואים בספר הזוהר את גודל מעלת מצוות תשובה, כשהתנא ר' שמעון אומר שאף אם האדם חטא בחילול שבת בפרהסיא יבוא ויעשה תשובה ויגיע למדרגות גבוהות, וכן

בדרך זו, והבחורים נשברים לגמרי לרסיסים כשיודעים שהם נחשבים לכלום, אבל יש דרך אחר לביטול הגאווה, כשהאדם מכניס בקרבו את הקב"ה, וחושב מהקב"ה, ויודע שרק הקב"ה עושה הכל, ומודה ומהלל להקב"ה על כל מה שעושה, ואז הוא מתבטל לגמרי להקב"ה ואין שום גאווה לפניו, ועל זה אומר מוהרא"ש בסידור, שהלל והודאה במזמור לתודה מבטל את מידת הגאווה.

• וסיפר על יהודי אחד שישב בבית כנסת לבד והתבודד ואמר לעצמו, אני כלום, אני כלום, אני כלום [איך בין גארניט], ואז נכנס עוד יהודי, וגם היהודי השני התחיל להגיד, אני כלום אני כלום, אמר לו היהודי הראשון, האם אתה 'כלום'? הרי רק אני כלום, מי אתה שתגיד שגם אתה כלום [אויך מיר א גארניט]...

• שאל אחד את ראש הישיבה מה זה גאווה, ואמר שבאמת אינו יודע מה זה, כי אם הוא מתגאה שהוא צדיק וקדוש, הרי הוא חולה נפש, ובמה יש לאדם להתגאות, וכנראה שזו היתה מידה שהיתה רק בימים ההם, כי בימינו אלו אף אחד לא מתגאה אלא כולם שבורים בעיני עצמם, ואמר אחד האברכים שאולי גאווה הכוונה שמבטל דעות אחרים, ואמר לו ראש הישיבה שהיינו מידות מושחתות ומידות רעות, אבל עדיין אין הכוונה שהוא באמת מתגאה, כי כל האנשים האלו שבורים בקרבם.

• ואמר שכשהיה בחור ואברך שמע

ואמר שמוהרא"ש לא רצה להלאות את הקורא ולא כתב לו מקור על כל דבר, אבל מוהרא"ש אסף את הדברים ממקומות רבים, ויגיעה גדולה השקיע בסידור זה, ובתחילה ציטט את דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן, שיש מ"ג תיבות, ובסוף ציטט את דברי הרה"ק מקאמרנא, שבלי התיבות 'מזמור לתודה', יש מ"א תיבות.

• ואמר שפעם אחת נשאל על ידי אחד, איך כותב מוהרא"ש שבברכת 'והערב נא' יש ל"ב תיבות נגד ל"ב נתיבות החכמה, והרי יש שם ל"ד תיבות, וענה לו ראש הישיבה שהכוונה ללא התיבות 'וצאצאי צאצאינו' כמבואר בפוסקים שיש הסוברים שלא לאמרם.

• ראש הישיבה ביאר את דברי רבינו שמזמור לתודה היא סגולה להולדה, אין הכוונה רק להולדת בנים, אלא לכל מה שיש במוחו של האדם והאדם רוצה שיצא מכח אל הפועל, והרי זה נקרא עיבור במוח, והאדם רוצה שכבר יצא לפועל ממש כל הדברים שיש בשאיפותיו, הרי הוא יכול לממש זאת על ידי אמירת מזמור לתודה.

• ולמדו בסידור שעל ידי אמירת מזמור לתודה יכול האדם לבטל את הכעס ואת הגאווה, וביאר ראש הישיבה שיש שני דרכים לבטל את הגאווה, יש את הדרך המקובל, להשפיל את עצמו, ולומר לעצמו כמה הוא לא שווה כלום, וכפי שעושים בהרבה מקומות שעובדים על ביטול היש, ובהרבה ישיבות עדיין ממשיכים

בקריאה בכרסלב, וענה, שבשעה שקוראים 'המלך' בעת שקוראים בלילה ההוא נדדה שנת המלך, מוחאים כפיים, וחוזן מזה יש להיות מאוד בשמחה, ואמר שחסידות ברסלב אינה תלויה בנוסחאות התפילה או הקריאה, אלא רבינו רצה שכל אחד ידבר עם ד' וכל אחד ילמד ויתפלל ויהיה ירא שמים.

וואמר שכל 'הנהגת האדם' שיש לנו מהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, כתב בנו הרה"ק ר' אלעזר, לאחד ששלח לו מכתב ושאל אותו האם אביו נוהג לשיר בשבת בבוקר את השיר 'חי השם' קודם אכילת הביצים והבצל או לאחמ"כ, וכששמע זאת אביו כעס מאוד על השאלה, ובתחילה לא רצה הרה"ק הרבי ר' אלימלך שבנו יענה לו כלל על שאלתו, כי החסידות אינה תלויה בזמני השיר אלא בעבודת השם, אבל לבסוף אמר לבנו שיענה לו על מכתבו, ולכן ענה לו על שאלתו ששאל איך להתנהג, כתב לו את סדר הנהגת האדם, תורה ותפילה ועבודת השם.

קודם קריאת זכור ביקש ראש הישיבה מהבעל קורא שיקרא היטב עם הטעמים, וכן ביקש מהגבאי שיכריז שכולם יכוונו לצאת חובת הקריאה שהיא מצוה מדאורייתא.

קודם שהתחיל לספר את סיפורי מעשיות, אמר את ההקדמה שכתב ר' נתן, שבסיפורים האלו יש סודות גדולות, והקשה ראש הישיבה, שיש כאן סתירה, כי

כל הזמן שמדברים ממידת הגאווה, ושצריך לשבור את הגאווה, ולהיזהר מגאווה, אבל מעולם לא שמע ממוהרא"ש על מידת הגאווה, כי מוהרא"ש הכניס את הקב"ה בכל אחד ואחד, ועל ידי זה אף אחד לא התגאה.

ראש הישיבה סיפר שיש מכתב מהצמח צדק לבתו, מכתב ארוך מאוד, המכתב עצמו הוא ספר שלם, והצדיק כותב לבתו על דרך החסידות, וכמה שהבעל שם הק' זי"ע הכניס הכנעה ושפלות בלב כל יהודי, וכותב שם, שקודם לכן היו עובדים גדולים ותלמידי חכמים אבל היו מלאים בגאות והיו בטוחים שהם בעלי ענווה, עד כדי כך שלא הבינו למה כתבה התורה 'משה ענו מאוד מכל האדם', והרי הם בעלי ענווה גדולים יותר ממשה רבינו...

וואמר בשם רבינו שבין שמחה להוללות יש דרך רב, ואין מה לחשוש שאם יהודי יכנס לשמחה יגיע אף להוללות, כי הם שני הפכיים, אבל בין שבירות הלב למרירות יש חוט השערה, ואף ששברון הלב היא מידה נפלאה מאוד, וכל הצדיקים היו בשברון לב לפני הקב"ה, מ"מ יש להיזהר מאוד שלא ליפול חס ושלום למרירות ולעצבות ומרה שחורה.

ראש הישיבה דיבר על זה שהוא קצת מצונן [ואכן לא ניגש לקריאת התורה], וביקש שיתפללו עבורו, כי הוא מאוד רוצה לקרוא את המגילה בפורים, כי יש לו חיות מקריאת המגילה.

נשאל האם יש איזה שינויים

בוודאי יפול על מקומו, והקב"ה בוודאי יקשיב לתפלתו.

- ואמר שהעבודה במחיית עמלק היא עבודה על ידי תפילה, שאדם יתחנן אל ד' שרוצה להינצל מעמלק, ולכן כתיב ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו 'לפי חרב', על ידי החרב שבפיו, בחרבי ובקשתי.

- וביאר בזה את דברי הגמרא בסנהדרין שפלטיאל נעץ חרב בינו לבניה וכך לא נכשלו באיסור אשת איש, ושאל היכן נעץ החרב, האם רק בחדרם, ומה יעשו במטבח ומה יעשו בשאר המקומות, אלא הכוונה שנעץ ענין החרב של תפילה והתחנן אל ד' שינצל מהעבירה, ואכן הקב"ה עזר לו.

- וסיפר את הסיפור עם הבחור נטע, שהגיע מחסידות ששם עבדו את ד' בעיקר בעבודת המוח וההתבוננות, אבל היה לו דוד באומאן חסיד ברסלב, ושמע ממנו את העצה של תפילה והתבודדות, והבחור נטע הגיע לסיכור, ושם היה צריך לעבוד עם נערה גויה שהיתה בת של כומר, שאף היא הוגלתה לסיכור, ובכל לילה כשסיימו לעבוד, היא ביקשה ממנו לעשות עבירה, והוא לא ידע מה לעשות, עד שנזכר מהעצה ששמע מדודו, וברח החוצה ליער ובכה אל הקב"ה והתבודד והשיח את לבו והתחנן אליו שכבר אינו יכול יותר, הרי הוא נמצא כאן לבד, וברגע אחד יכול ליפול לשאול תחנית, רבש"ע תצילני, ורק אח"כ חזר

קודם אומר ר' נתן שיש סודות נוראים, ואח"כ אומר הלוואי שנבין את המוסר שיש בסיפורים, משמע שיש כאן מוסר שאפשר להבין ואין כאן סודות התורה, וביאר שהכוונה היא, שהסודות הנוראים הם דיבורי המוסר, זה הסוד הגדול ביותר, להכניס יראת שמים בלבבות ישראל.

- ראש הישיבה המשיך לספר את המעשה של הבערגיר והעני, שבנו של הבערגיר הלך למדבר והיה לו קשת ועל ידי ניצול מחיות רעות, וביאר שקשת הכוונה לתפילה, כפי שמביא רבינו בליקוטי מוהר"ן, את דברי חז"ל על בחרבי ובקשתי, בצלותי ובבעותי, וכיון שהבחור היה במדבר במקום של חיות רעות וטורפות לא היתה לו עצה אחרת להינצל כי אם על ידי תפילה.

- ראש הישיבה אמר בשם מוהרא"ש שיש חילוק בין 'חרב' ל'קשת', כי כשאדם לוקח חרב, הוא יודע במה הוא דוקר והיכן הוא דוקר, אבל כשהאדם משתמש בקשת, הוא מסתתר במקום מסתור, ושולח חיצים ומקווה ומתפלל שאחד החצים יפלו אל היעד וישיג את מבוקשו, ואמר שגדולה היא יותר התפילה הדומה לקשת, כי לפעמים אדם מתפלל כמו חרב, הוא מרגיש שמיד אחרי תפילתו הוא נושע מיד, אבל לפעמים האדם מתפלל כמו קשת, שולח עוד תפילה ועוד תפילה, ואינו רואה ישועה בעיניו, אבל אעפ"כ הוא לא מתייאש, וממשיך לשלוח חיצים ויודע שאחד החיצים

בחתונה אחד, שהמחותן הוא צדיק גדול ותלמיד חכם עצום מאוד, ובעת שחיתן את בנו הצעיר עמד המחותן בחופה ועיניו זלגו דמעות מהתרגשות, אבל הוא לא ידע מהעצה לפתוח את הפה ולדבר אל ד', ואמר ראש הישיבה שהוא כל כך ריחם עליו, הרי יש לך כעת עת רצון ויכול אתה להשיח את הלב ולבקש עבורך ועבור צאצאך, אבל מי שלא התקרב לרבינו לא יודע מעצה זו.

- ואמר ראש הישיבה: אני הייתי מורה הוראה ואמרתי לאנשים מה לעשות ואיך להתנהג, ולא ידעתי מהעצה הפשוטה הזאת שיש ביד האדם לדבר עם ד', ממש בושות, ושאל אחד את ראש הישיבה, האם הוא לא שמע מעולם את הסיפור עם הבעל שם טוב הק' שכשהיה ילד קטן אמר לו אביו קודם הסתלקותו שמה שרק יצטרך ידבר על כך עם ד', ענה לו ראש הישיבה, אני לא שמעתי סיפור זה, אני שמעתי רק סיפורים שאי אפשר להעתיקם, ואי אפשר להתנהג כמותם, רק שמעתי שהבעל שם טוב הק' לקח חגורה ועבר איתו את המים, ושאלו עמד על ראשו וכו', ומעולם לא שמעתי על הצדיקים סיפורים שאף אני יכול להתנהג כמותם, עד ההתקרבות לרבינו.

- ואמר ראש הישיבה שמחיית עמלק זה שלום בית, כשהאדם חוזר לביתו וחושב שהכל מחוייבים לו, והוא מתחיל לכעוס אם עוד לא הכינו לו את הסעודה, הרי הוא עדיין אצל עמלק שחושב

וראה שהיא כבר נרדמה, וכך היה בכל לילה ולילה, שהיא הטרידה אותו לעבירה, והוא יצא החוצה ובכה והתחנן אל הקב"ה שינצל, ואחרי כמה שנים זכה ושיחררו אותו מסיביר, ועשו לו מסיבת שחרור, והנערה הזאת אמרה שרוצה לדבר משהו, ואמרה שלא חשבה מעולם שיכול להיות דבר כזה, שבחור צעיר יוכל להתאפק מעבירה זה כמה שנים, וכשחזר הבחור נטע לאומאן סיפר את הסיפור לזקני אנ"ש, ואמר להם שעם העבודות הגדולות בעבודת הפנימית ועבודת המוח שקיבל מינקותו לא הצליח להתמודד עם העבירה, ורק עם העצה של רבינו של ההתבודדות, הצליח לעמוד בזה, וגעו כולם בבכיה כשראו את גדולת העצה של רבינו, מוהרא"ש שמע את הסיפור הזה מאחד היהודים שהיו שם באומאן בעת שהבחור סיפר את סיפורו.

- ראש הישיבה המשיך לספר שהבן של הבערגיר הלך למדבר במקום שהוא נמצא לבדו ושם יש מים ופירות והחליט להישאר שם כי שם היה לו מאוד טוב, ואמר ראש הישיבה שהמים הכוונה למקווה, והמקום שהוא לבד הכוונה להתבודדות, שבנו של הבערגיר טעם את הטעם הטוב של התבודדות, להיות לבד עם ד' ולדבר עמו ולהשיח את הלב, ואז החליט שאין מקום יותר מזה, ותמיד יכול הוא לדבר אל ד' ולעבור את כל מה שרק יעבור עליו.

- ראש הישיבה סיפר שהוא היה

על ד', כמו שאדם עייף משליך את עצמו על כורסא כשהוא עייף ויגע.

● ואמר שדבר זה היה אצל אסתר ומרדכי, כפי שאמרו חז"ל, שיש הרבה טעמים למה הביאה אסתר את המן לסעודה איתה יחד עם אחשוורוש, ואליהו הנביא אמר שכל הטעמים נכונים, ואגב מאוד מומלץ בימים אלו לעבור את כל מסכת מגילה, יש טעם אחר ביו"ט כשעוברים את המסכת לפני היו"ט, ואחד הטעמים אמרו חז"ל שאסתר המלכה לא רצתה שישראל יסמכו עליה, ויאמרו יש לנו אחות בבית המלך, יש לנו את החתן של הנשיא שהוא יהודי... לכן עשתה סעודה עם המן שיחשבו שאף היא נגדם, וכך יסמכו רק על הקב"ה ויתפללו רק אליו.

● וזה היה כל כוחו של מרדכי הצדיק, איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש, ודרשו חז"ל שהאיר עיניהם בתפילה, והאיר אותם בזה שלימד אותם שתמיד יכולים להתפלל אל ד', ובן שמעי ששמע ד' את תפלתו, הוא לימד את העם שהקב"ה שומע כל תפילה ותפילה, ובן קיש שהקיש על דלתי רחמים, מרדכי הצדיק לימד אותם שאף אם הדלת נסגרה ונראה שהתפילה אינה נשמעת, יש להמשיך ולהקיש על הדלת ולא להתייאש ולהתפלל עוד תפילה ועוד תפילה.

● וזו היתה מלחמת משה רבינו עם עמלק, כפי שהתורה אומרת

שהוא מנהל את העולם, אבל מי שמבין שהקב"ה מנהל את העולם, ומוחה את עמלק, יודע שאף אחד אינו מחוייב לו כלום, ואשתו לא מחוייבת לו כלום, והוא מודה להקב"ה על מה שהוא נשוי, ואם היא צועקת עליו, מה זה קשור אליו, הוא חייב להמשיך לכבד אותה, כי כל מה שהיא צועקת זה רק מהקב"ה, והקב"ה רצה שהיא תצעק, והוא חייב להמשיך ולהתנהג כפי התורה, והתורה אומרת לכבד אותה.

● ראש הישיבה נשאל מה הכוונה בדברי ר' נתן זי"ע שמי שמתפלל קודם פורים 'הצילני מקליפת המן עמלק וזכני בקדושת מרדכי ואסתר, זוכה לראות את מרדכי הצדיק במגילה', איך רואים את מרדכי, ואמר שזה רק ביטוי לדביקות והתעלות, ואין הכוונה לראות את מרדכי ממש, אלא להארה של מרדכי הצדיק.

● בסעודה שלישית לימד ראש הישיבה בשיחות הר"ן סימן ב', שיש לאדם להשליך את עצמו על הקב"ה, וביאר ראש הישיבה שאנו עומדים כעת בשבת זכור ומוחים את עמלק, ואם רוצים למחות את עמלק בכל השנה יש לנו לקיים עצה זו של רבינו, כי עמל"ק בגימטריא ספ"ק, והאדם מלא בספיקות כל הזמן אם עשה כראוי או לא, אבל אם הוא משליך עצמו על הקב"ה כותב רבינו שכל הספיקות הולכים מאיתו ושוב אינו חושב אם עשה כראוי או לא, כי בין כה עשה רק מה שהקב"ה רצה שיעשה, ואמר שיש להשליך

אחת, אמר לו ראש הישיבה את זה אתה אומר כרגע כי אין לך דירה אחת, ומה תגיד אחרי זה, אבל אם תישאר כן דבוק ולא תברח יכול להיות שתמשיך בשאיפה זו ולא תרוץ אחרי התאוות של אמריקה.

- במוצאי שבת קודם לימוד הדף דיבר ראש הישיבה על ענין 'יום הולדת', שלא עושים אצלנו עסק מזה, ואמר שבארץ ישראל עושים עסק מיום הולדת אף אצל החסידים ואנשי מעשה, אבל כאן בארה"ב ידעו החסידים שאין לנו עסק עם דבר זה [לבד ממקומות מסויימים ששם עשו עסק מזה], ואמר ראש הישיבה, אני לא ידעתי בכלל שיש לי יום הולדת עד שהתחנתתי, קודם לכן לא ידעתי בכלל שיש דבר כזה.

- ושאל אחד אולי יש לעשות תקנות במוסדות שידעו מה מותר ומה אסור, וענה לו ראש הישיבה שיש תקנה אחת, שיהיה לאנשים שכל, ושיבינו שלא כדאי לעשות מזה עסק ותחרות.

- ואמר שמי שיש לו שכל אומר לילדים שלו תשאלו את ראש הישיבה מה לקבל על עצמם בעת יום ההולדת, ואמר ראש הישיבה, שהשבוע שלחו לו מכתב מתאומים ילד וילדה שנהיו בני שתים עשרה, ושאלו מה לקבל על עצמם, ואמר לילד שיקבל על עצמו להסתכל בתוך הסידור בעת חזרת הש"ץ, ולילדה שתקצץ את הציפורניים לכבוד שבת קודש, ואמר ראש הישיבה הרי בין כה יש להוריד את הציפורניים פעם בשבוע, ולכן אין כאן קבלה

והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ודרשו חז"ל בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה וגבר ישראל, משה רבינו הרים את ידיו למעלה, ולימד אותם שאם רוצים לנצח את עמלק, יש להסתכל כלפי מעלה, ולסמוך רק על הקב"ה, ורק הוא יכול להושיע אותנו.

- ואמר שדברי רבינו בשיחה זו הם מועילים לכל השנה, וביותר כעת לפני פורים, כפי שאמר רבינו שבפרט כשמגיע שבת ויו"ט מוסר את כל התנועות להשי"ת, ובימים אלו כשאנשים מלאים במחשבות, היכן נהיה בפורים ומה נעשה עם המשלוח מנות וכו', העצה היא למסור את הכל השי"ת ובוודאי יעשה את הכל על צד היותר טוב, ואין לדאוג מכלום.

- ודיבר גם מהחשיבות לבוא לבית המדרש להתפלל, ואמר שאברך שמגיע היום לבית המדרש להתפלל, יש בזה חשיבות גדולה מאוד, כי באמריקה יש תחרות נוראה של ממון, כל העולם כולו רץ אחר הממון, ואף שהאנשים הם אנשים טובים מאוד ועושים הרבה חסד ומחלקים הרבה צדקה, אבל כל הראש נמצא בתחרות, של עוד בניינים ועוד בניינים ועוד כסף ועוד כסף, וכשכבר מרוויח כסף הוא מיד משקיע שוב את הכל בעסקה חדשה, ואם האברך מנתק את עצמו מכל העסקים והולך להתפלל, הרי זה דבר חשוב עד למאוד.

- ואמר אחד האברכים לראש ישיבה שהוא מקווה לקנות רק דירה

ושיברכו ברכות, ואחרי זה אני מאוד מקפיד שיהיו בשמחה, ועל כל הדברים האלו אני מתפלל עליהם, אבל הדפים אין להם שום חשיבות.

- כשהייתי מלמד במוסד אחר, המנהל אסף אותנו יום אחד, וביקש שמהיום והלאה, חייבים לשלוח הביתה פתקים לילדים, שההורים יראו כמה התלמוד תורה הוא משהו מיוחד... אבל אני הולך לפי 'המסורה', פעם לא שלחו פתקים, לכן אין לפתקים שום חשיבות אצלי.

- אם המלמד מצטייר ציורים לילדים או עושה להם כל מיני טבלאות שיהיה להם ברור הלימוד, בוודאי שיש לזה חשיבות גדולה, אבל אין שום חשיבות בפתקים ששולחים הביתה להורים, אולי זה עוזר להורים שלא יודעים מהי פרשת השבוע ועל ידי הפתקים הם ידעו...

- ראש הישיבה ביקש שימשיכו לעשות הפצה ביתר שאת ועוז, ובפרט בארץ הקודש, ואמר שבאמריקה אנשים להוטים אחרי כסף, אבל בארץ ישראל יש כל כך הרבה 'מבקשים', המון אנשים מחפשים את האמת ואת הקב"ה, וחבל שלא יודעים מדרך הלימוד ומהעצות של רבינו, ואמר שכשהוא נוסע למירון הוא רואה שם את המון העם המבקשים, שכל כך רוצים להיות יראי השם ולא יודעים מה לעשות, הם עושים כל מיני תנועות משונות ומתפללים בכל מיני צורות משונות, כי בלבם בוער תבערת אש לעבודת השם,

קשה מדי, אלא הקבלה היא שיש לעשות זאת לכבוד שבת, ואמר שלפני שנה הם גם שאלו מה לקבל על עצמם, ולילד אמר לא לדבר בעת חזרת הש"ץ, והשנה הוא כבר הוסיף לו להסתכל בסידור, ולילדה הוא אמר שתאמר אשר יצר מתוך סידור.

- ואמר שהוא קיבל מכתב מאחד האברכים שבמשפחתו מאוד כועסים על זה שלא עושים עסק מיום הולדת במוסד, והם רוצים שיוציא את הילדים מהמוסד, ואמר, שמי שרוצה יכול להוציא את הילדים, בשעת הדחק טוב לי גם כשאני לבד.

- שיחה זו אמר רבינו 'פאר א נויט בין איך גוט פאר מיר אליין' [בשעת הדחק טוב לי גם אם אני לבד], בעת שהגיע לכהן ברבנות בעיר ברסלב ורצו לעשות לו מעמד גדול והכתרה, אבל רבינו הקדים והגיע לפנות בוקר, ואמרו לו שרצו לעשות לו מעמד גדול, אמר להם רבינו, חסידים חדשים איני צריך כי מספיק לי הישנים, ובשעת הדחק טוב לי גם אם אני נשאר לבד.

- ראש הישיבה דיבר על זה שהוא קיבל מכתב מאחד ההורים שהתלונן למה לא שולחים דפים עם הילדים, והאמת היא שמי שרוצה לעשות דפים שיעשה, אבל אצלי הדברים האלו לא מעלים ולא מורידים, אני זורק את הדברים האלו מיד לאשפה, אני מאוד מקפיד שיהיה לילדים 'נעגל וואסער' [נטלה עם מים במיטה], ושיקראו קריאת שמע

ולתקנו על זה שיוצא נגד רבינו, ואכן כעבור תקופה קצרה ירד לגמרי מכל גדולתו, והפסיקו לבוא אליו.

• וסיפר ראש הישיבה שבאותה התקופה המקובל הזה אמר לדודו של ראש הישיבה, יש לך אחיין שיושב בבית מדרש קארלסבורג, ועוד כמה שנים הוא יהיה ראש ישיבה לאלפי בחורים, קח אותו ותכניס אותו להיות מלמד במוסד שאתה מנהל, ואכן אז התחיל ראש הישיבה להיות מלמד באותו מוסד.

• וסיפר ראש הישיבה שבאותה התקופה היה בצומת דרכים, כי מצד אחד דיבר עם אחד מתלמידי מוהרא"ש, והוא שכנע אותו לבוא להתפלל בהיכל הקודש, ואכן ראש הישיבה מאוד התפעל שם מהתמימות והפשטות, ומצד שני שמע גדולות ונפלאות על המקובל הזה, וראה בעיניו מופתים גדולים, איך שהלך לטבול ואחרי הטבילה אמר לאיש אחד שהיה עליו תיק כבד מאוד בבית המשפט, שלא ידאג ויצא זכאי, ואכן למחרתו יצא זכאי, ולא ידע ראש הישיבה לאן ללכת, אבל התמימות והפשטות הכריעו והלך להיכל הקודש.

• ואמר שמאוד לא מצא חן בעיניו הדיבורים והשפה של האנשים שהסתובבו אצלו, והוא כי הם היו מדברים כל הזמן שיש לדבר דיבורי אמת, ודיברו ניבול פה, כי אמרו שזה האמת שלהם, וצריך להגיד את האמת, והרי חז"ל כבר אמרו שאסור

וחבל שלא יודעים מזה, ולא רק במירון, אלא בכל מקום קדוש בארץ ישראל אפשר לראותם, כמו בקבר דוד המלך ועוד.

• ראש הישיבה נשאל האם באמת דוד המלך קבור שם, וענה, שידוע דעתו של הרה"ק מסאטמאר זי"ע שדוד המלך אינו קבור שם, אמנם בתחילה מוהרא"ש לא התנגד כלל למקום זה, ואפשר לראות באשר בנחל שבתחילה שלח לשם אנשים להתפלל, ואמר שישראל בני נביאים הם והוא מקום תפילה, וכל זה כל עוד שלא נגעו בראש השנה של רבינו, אבל ברגע שהתחילו לומר שנשמתו של רבינו נמצאת בקבר דוד המלך בימי ראש השנה, אז יצא בחרב ובחנית נגד זה, ואמר שדוד המלך כלל לא קבור שם, לא דוכים ולא יער.

• ראש הישיבה סיפר שמוהרא"ש אמר לו: כל עוד שפוגעים בי, זה לא מעניין אותי ואני מוחל מיד, אבל ברגע שפוגעים בראש השנה של רבינו, לא אנוח ולא אשקוט למען כבוד רבינו, ולמען דיבוריו אשר אמר, שאיש בל יעדר על הראש השנה שלו.

• וסיפר ראש הישיבה שהיה מקובל אחד, שהיה מוהל גדול, והוא אמר לשני אברכים שהסתובבו אצלו מוהרא"ש ששורש נשמתם היא לא בחסידות ברסלב ואין להם לנסוע לאומאן לראש השנה, ואחרי תקופה נולד לראש הישיבה בן, ורצה לקחת אותו למוהל, ומוהרא"ש אמר, אותו אתה לוקח למוהל? קודם צריכים למול אותו

חן בעיני ראש הישיבה ולכן עזב אותם והלך לאנשים התמימים אצל מוהרא"ש.

● ואמר ראש הישיבה שמעולם לא פגש אף אחד מהמשפיעים בברסלב, ובאופן כללי אינו נפגש כמעט עם רבנים, אבל מנה כמה רבנים שמאוד רצה לפגוש אותם, והתפלל על זה שרוצה לפגוש אותם, ובאופן פלאי נפגש איתם בכל מיני מקומות.

לדבר כן, הכל יודעים כלה למה נכנסת לחופה וכל המנבל את פיו וכו', וכן היו אומרים שאין רוצים להתפלל, כי צריך לומר את האמת שלא רוצים להתפלל, אבל האמת היא להיפך שבוודאי כל יהודי רוצה להתפלל ורק היצר הרע מעכב בידו, והם היו אומרים שבאמת האדם מתפלל רק לעצמו ולא להשי"ת, כי הוא רק לא רוצה שיהיה לו מצפון אם לא יתפלל, והדיבורים האלו מאוד לא מצאו
